

ÅLANDSDELEGATIONEN

Helsingfors/Mariehamn 4.9.2008

Diariennr D 10 08 05 5

Nr 31/08

Hänvisning Justitieministeriets skrivelse
20.8.2008, nr 142/08/2007.

Till Justitieministeriet

Ärende

Justitieministeriet har i enlighet med 32 § i självstyrelselagen inbegärt Ålandsdelegationens utlåtande över ett utkast till en överenskommelseförordning om skötseln i landskapet Åland av vissa förvaltningsuppgifter som gäller pensioner. Social- och hälsovårdsministeriet, Pensionsskyddscentralen samt Ålands landskapsregering har avgivit utlåtanden över överenskommelseförordningen.

Bakgrunden till överenskommelseförordningen och dess innehåll

Landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för arbetstagare (ÅFS 29/2007, nedan landskapslagen) trädde i kraft 1.1.2008. Enligt landskapslagen är den som tillträder en offentligrättslig eller privaträttslig anställning hos landskapet 1.1.2008 eller därefter med vissa avvikelser berättigad till ålders-, deltids-, och invalidpension samt rehabilitering i enlighet med bestämmelserna om arbetstagares rätt till pension och pensionsgrundade förmåner i rikets lag om pension för arbetstagare (FFS 395/2006, i det följande APL) och lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (FFS 396/2006). Detta innebär att dessa rikslagarna till nämnda delar gjorts gällande i landskapet för alla dem som från och med 1.1.2008 tillträder en offentligrättslig eller privaträttslig anställning hos landskapet. De förvaltningsuppgifter som enligt nämnda riksförfattningar ankommer på Pensionsskyddscentralen skall enligt 4 § 1 mom. i landskapslagen i landskapet Åland handhas av landskapsregeringen såvitt fråga är om uppgifter som underliggjer landskapets behörighet. Upphandling av pensionstjänster enligt de nämnda rikslagarna och därmed sammanhängande åtgärder skall enligt landskapslagens 4 § 2 mom. ombesörjas av Posten på Åland och Ålands hälso- och sjukvård för sina respektive anställda. I övrigt skall dessa uppgifter handhas av finansavdelningen vid landskapsregeringens allmänna förvaltning.

Postadress:
Ålandsdelegationen
Länsstyrelsen
PB 58
22101 MARIEHAMN

Telefon
växel 018-635270

Telefax
018-635268

Adress i Helsingfors
Georgsgatan 9 A 4
00120 HELSINGFORS

Tel. 09-643655

Ålandsdelegationen avgav 5.3.2007 utlåtande över nämnda blankettlag och därmed sammanhängande landskapslagar.

Enligt den nu aktuella överenskommelseförordningen skall Pensionsskyddscentralen svara för skötseln av de förvaltningsuppgifter som med stöd av 4 § 1 mom. i landskapslagen ankommer på Ålands landskapsregering. I justitieministeriets promemoria 20.8.2008 motiveras behovet av överenskommelseförordning med att landskapsregeringens ställning är jämförbar med en privat arbetsgivare beträffande ordnandet av pensionsskyddet eftersom landskapsregeringen enligt landskapslagen skall teckna en försäkring hos ett arbetspensionsförsäkringsbolag. Enligt promemorian skulle det därför vara mest ändamålsenligt att de förvaltningsuppgifter som hör till landskapsregeringen överförs på Pensionsskyddscentralen, som i riket sköter motsvarande uppgifter.

Lagstiftningsbehörigheten

Lagstiftningsbehörigheten i fråga om landskapets myndigheter, landskapets tjänstemän, tjänstekollektivavtal för landskapets anställda, arbetspensionsskydd för landskapets anställda och för förtroendevalda inom landskapsförvaltningen samt för rektorer, lärare och timlärare vid grundskolor i landskapet tillkommer landskapet enligt 18 § 1, 2 och 2a punkterna i självstyrelselagen. Till landskapets behörighet har i 18 § 2 punkten i självstyrelselagen hänförts bl.a. kommunernas förvaltning, kommunernas tjänsteinnehavare och tjänstekollektivavtal för kommunernas anställda.

Till rikets behörighet hör enligt 27 § 11 och 21 punkterna samt 29 § 3 punkten i självstyrelselagen arbetsrätt, arbetspensionsskydd för kommunernas anställda och för förtroendevalda inom kommunalförvaltningen, samt arbetspensionsskydd för andra, med de undantag som följer av 18 § 2 a punkten, försäkringsavtal och socialförsäkring.

APL reglerar pensionsskyddet inom den privata sektorn och delvis den kommunala och statliga sektorn och är beträffande dessa sektorer som sådan gällande i landskapet. Genom landskapslagen har bestämmelserna i APL beträffande pensionsförmåner med vissa avvikelser gjorts gällande även för dem som fr.o.m. 1.1.2008 tillträtt en offentligrättslig eller privaträttslig anställning hos landskapet. I utlåtandet 5.3.2007 konstaterade Ålandsdelegationen att det inte är möjligt att genom en blankettlag överföra sådana regleringar i en rikslag som utgör riksbehörighet, och som uttryckligen är avsedda att gälla inom den privata sektorn, på offentligt anställda i landskapet. Med anledning härav berör landskapslagen endast de bestämmelser i APL som i fråga om offentligt anställda i landskapet är att hänföra till landskapets behörighet, och föreliggande överenskommelseförordning gäller således endast dessa bestämmelser. Beträffande de delar som utgör riksbehörighet förblir bestämmelserna i rikets lag om pensioner för statsanställda gällande i landskapet även beträffande dem som anställts inom landskapsförvaltningen fr.o.m. 1.1.2008 och förvaltningsuppgifterna i fråga om dem överförs således inte till Pensionsskyddscentralen. I utlåtandet 5.3.2007 konstaterade Ålandsdelegationen även att bestämmelsen i landskapslagens 4 § kan leda till oklarhet vid tillämpningen eftersom de uppgifter den avser inte närmare preciserats. I den föreslagna överenskommelseförordningen anges inte heller närmare vilka uppgifter som överförs, men de beskrivs i Ålands landskapsregerings initiativ 22.11.2007 till överenskommelse-

förordningen, varför de kan anses vara kända för de instanser som skall tillämpa dem.

Ålandsdelegationen har i utlåtande 20.12.2007 ansett att Pensionsskyddscentralen har en sådan anknytning till statsförvaltningen att det är möjligt att genom en överenskommelseförordning överföra de nu aktuella till landskapsförvaltningen hörande förvaltningsuppgifterna på Pensionsskyddscentralen.

Ålandsdelegationens slutsats

Ålandsdelegationen ser inga hinder för att förslaget till överenskommelseförordning i föreliggande form sätts i kraft.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare